

bekend. In Frankrijk zeer incidenteel in het (noord)oosten (BONADONA 1971), maar in Oost-Frankrijk met een ononderbroken verspreidingsgebied vanaf Elzas-Lotharingen tot aan de Pyreneeën (HORION 1965).

Status: in Denemarken en Nederland sterk in aantal vindplaatsen achteruitgegaan (DESENDER & TURIN 1986, 1989), mogelijk inmiddels geheel verdwenen.

Oecologie

De soort is een Oost-Palearctisch steppenelement en vrij algemeen op cultuurland in Oost-Europa (LINDROTH 1974, 1986). Vooral na de oogst, op velden en akkers, soms in grote aantallen (BURMEISTER 1939, MARGGI 1992). Meestal gevonden in open plantenresten of gras (HORION 1965).

Vangpotten. Geen vangsten.

Biologie

Dagactief, actief in de zon (BURMEISTER 1939). Horion (1965) beschreef dat de dieren 's middags in grashalmen klimmen. Voortplanting in het najaar, met naar alle waarschijnlijkheid winterlarven en jonge dieren in het voorjaar. De larve is opgenomen in de tabellen van Arndt (1991) en Luff (1993).

Dispersie: macropteer. Diverse vliegwaarnemingen zijn bekend uit Oost-Europa

Bedreiging

Onvoldoende gegevens. Onbruikbaar als indicator.

GENUS SYNUCHUS

soort 189

Vrij kleine, gestrekte, bruinige soorten 6-10 mm.

Areaal

Het aantal bekende soorten ligt boven de 50 (KM). Hiervan is het merendeel Palearctisch, vooral Aziatisch (meer dan 45 soorten). Enkele soorten komen ook voor in het Oriëntaalse gebied (HURKA 1996). Slechts twee soorten komen in Europa voor, waarvan één in Nederland. Twee soorten in Noord-Amerika (BALL 1960).

Oecologie en biologie

Zie soortbespreking. Voor de ordinatie zie fig. 144.

Taxonomie

Een revisie van het genus is gepubliceerd door Lindroth (1957).

189 *Synuchus vivalis*

Synoniem

Synuchus nivalis auctt.

Areaal

Palearctische soort. Verspreid in grote delen van Europa, behalve het uiterste noorden. Naar het oosten tot Siberië, het Amoergebied en Klein-Azië. In het Alpengebied zeldzaam. **Areaalkarakteristiek:** 5, Nederland: subcentraal.

Voorkomen

In Nederland verbreid en niet zeldzaam. Op de Britse Eilanden wijd verbreid, waarschijnlijk ook in Ierland (LINDROTH 1974, LUFF 1998). In Denemarken eveneens over het gehele land, maar niet algemeen (BANGSHOLT 1983). In Fennoscandië verspreid tot ongeveer de poolcirkel, in het zuiden van Zweden en Finland niet zeldzaam (LINDROTH 1945, 1986). In Duitsland over het algemeen niet zeldzaam en in praktisch het gehele land, behalve in het alpengebied, waar de soort zeldzaam en geïsoleerd voorkomt (HORION 1941). In Zwitserland eveneens zeldzaam, uit bepaalde delen (Engadin) verdwenen (MARGGI 1992). In België evenals bij ons een

verbreide, en - nog - niet zeldzame soort.

Status: hoewel hij in Duitsland nergens op de Rode Lijst staat, is hij in Nederland en Denemarken sterk achteruitgegaan qua aantal vindplaatsen (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

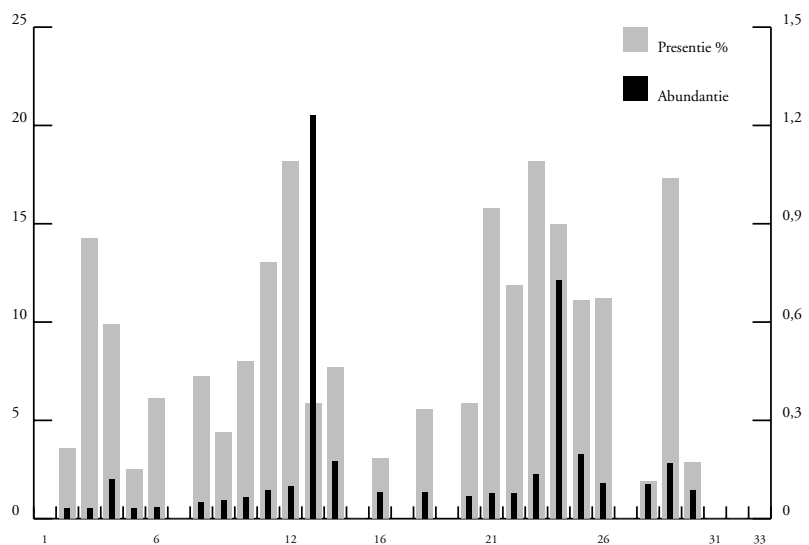
Oecologie

Eurytoop, mesofiel. Een soort van vrij open en niet te droge zand- of grindbodem met soms enige bijmenging van klei, in tuinen, parken en akkers. Kenmerkend is een spaarzame vegetatie met grassen of struikheide (*Calluna vulgaris*). Ook aan bosranden en in lichte bossen (LINDROTH 1974, 1986), maar bij een onderzoek van heggen in een cultuurlandschap in Duitsland, werd hij uitsluitend in het veld aangetroffen (THIELE 1964B). Vanaf het laagland tot in bergdalen, tot ca. 1400 m volgens Burmeister (1939). Niet zelden op (niet te intensief gebruikte) cultuurgrond. Hij wordt bijna altijd in lage aantallen gevangen. In Zwitserland minder xerofiel dan in het noorden van het areaal, daar voorkomend tot ca. 2000 m (MARGGI 1992)

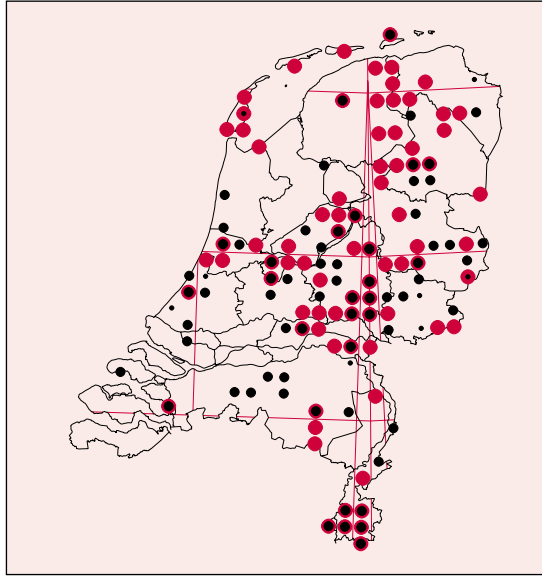
Vangpotten. Groep: EU(E) (108 series, 377 individuen). De vangsten beslaan bijna het gehele spectrum. Niet gevangen in enkele zeer natte en/of open terreintypen, zoals hoogveen [1], zeeduinen [7] en oevers [31-33]. Verder ontbreekt hij in enkele bostypen [15, 17, 19] en scoort relatief laag in

189 *Synuchus vivalis*

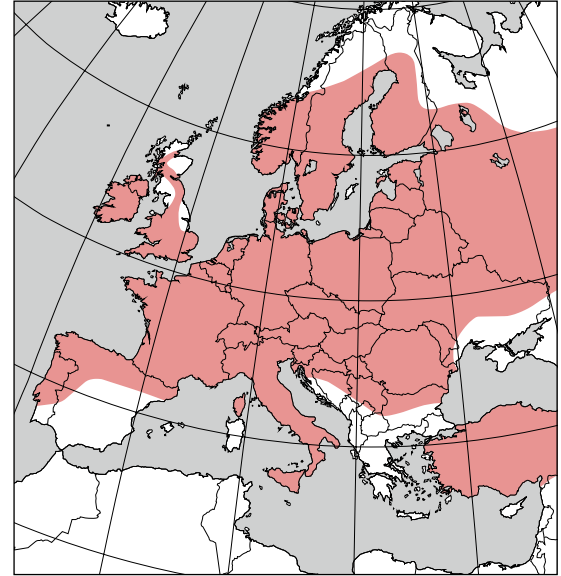
189 *Synuchus vivalis*

189 *Synuchus vivalis*

de overige drogere bossen. De hoogste scores vinden we in heiden [3-4], duinen en cultuurland [8, 10-14], vochtig bos en grasland [20-26], en akkers in de polders. **Eurytopie:** 8 (PRES = 0,73 en SIM = 0,86). **Bodem en Vocht:** geen voorkeur. **Begeleiders:** geen.

Biologie

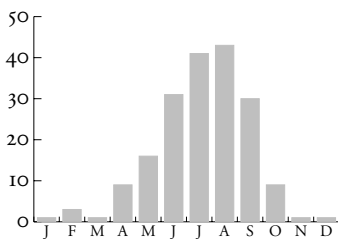
Nachtactief. De voortplanting vindt plaats in de herfst, alleen de larven overwinteren. De 'verse' dieren verschijnen in de zomer. De larve is opgenomen in de tabel van Luff (1993). *S. vivalis* is waarschijnlijk slechts ten dele carnivoor (LINDROTH 1986). Van de verwante soort *S. impunctatus* maakt het vrouwtje een soort ondergronds kamertje, waarin zaden worden opgeslagen, als voedsel voor de larve (MANLEY 1971). **Dispersie:** di(poly)morf. Lindroth (1945) is er van overtuigd

dat bij de soort zowel functionele als niet-functionele vleugels kunnen voorkomen. Desender (1989A) onderzocht materiaal uit de Pyreneeën en België. De resultaten kwamen praktisch overeen, met dien verstande dat er een brede range van vleugellengten werd gemeten, zonder dat er sprake was van een duidelijke scheiding tussen de lang- en kortvleugelige vorm. Er werden echter geen volledig ontwikkelde vliegspieren gevonden. Bijna volledig ontwikkelde vliegspieren werden wel gevonden door Tietze (1963). De soort is wel al vroeg in de IJsselmeerpolders aangetroffen en komt in Zuidelijk Flevoland nog steeds voor in randen van akkers (SIEPEL ET AL. 1996).

Bedreiging

Wellicht bedreigd. Niet bruikbaar als indicatorsoort.

190 *Olisthopus rotundatus***GENUS OLISTHOPUS**

soort 190

Kleine zwartbruine of donker metaalkleurige soorten, van ca. 5-7,5 mm.

Areaal

Het genus is Holarctisch en telt ongeveer 20 soorten, waarvan tien in het Palearctisch gebied. Zeven soorten zijn gevonden in Noord-Amerika ten noorden van Mexico (BALL 1960). Vijf Europese soorten en één Nederlandse (TURIN 1981).

Oecologie en biologie

Zie soortbespreking. Voor de ordinatie zie fig. 144.

Taxonomie

De vijf Europese soorten zijn opgenomen in de tabel van Trautner & Geigenmüller (1987).

190 *Olisthopus rotundatus***Areaal**

West-Palearctische soort. Noordelijk tot ongeveer 60-62° noorderbreedte en naar het oosten tot West-Rusland, de Kaukasus en Klein-Azië. Niet in het zuiden van het Europese Mediterrane gebied. **Areaalkarakteristiek:** 9, Nederland: centraal.

Voorkomen

In Nederland het meest waargenomen op de zandgronden, inclusief de duinstreek. Op de Britse Eilanden zeer verbreid, hoewel de meeste waarnemingen in Ierland van de kust komen (LUFF 1998). In Denemarken in het gehele land (BANGSHOLT 1983). In Fennoscandië tot ongeveer 60° noorderbreedte. In Zweden en Finland, langs de Noorse westkust iets noordelijker tot 64° noorderbreedte. In heel Duitsland verspreid, maar plekgewijs, wel vaak talrijk (HORION 1941). In Noordwest-Europa vaak niet zeldzaam, maar in Zuid-Duitsland en de Elzas veel zeldzamer. In Baden-Württemberg en diverse andere gebieden staat hij op de Rode Lijst (TRAUTNER 1992B, TRAUTNER & MÜLLER-MOTZFELD 1995). In Zwitserland zeer zeldzaam en daar eveneens op de Rode